

158543 - صيغة تكبير در نماز عيد

سوال

در نماز عيد قربان مردم به اين صورت تكبير مي گويند: **الله اكبر، الله اكبر، لا اله الا الله، الله اكبر، الله اكبر ولله الحمد** ، **الله اكبر كبيراً، والحمد لله كثيراً، وسبحان الله بكرة وأصيلاً، لا اله الا الله وحده، صدق وعده، ونصر عبده، وأعز جنده، وهزم الأحزاب وحده، لا اله الا الله ولا نعبد إلا إياه مخلصين له الدين ولو كره الكافرون** و آن را در نماز عيد و بعد از نمازها در مساجد تکرار می کنند. آیا این صیغه تکبير صحيح است؟ و اگر اشتباه است، روش صحيح آن چیست؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

تکبير با صیغه **الله اكبر، الله اكبر لا اله الا الله، والله اكبر الله اكبر ولله الحمد** از ابن مسعود - رضی الله عنه - و ديگر سلف ثابت شده، چه با گفتن سه الله اكبر در آغاز یا با دو بار. نگا: مصنف ابن ابی شيبه (۲/ ۱۶۵ - ۱۶۸) و إرواء الغلیل (۳/ ۱۲۵).

اما درباره صیغه **الله اكبر كبيراً والحمد لله كثيراً وسبحان الله بكرة وأصيلاً ...** امام شافعی رحمه الله می گوید:

و اگر بر آن افزود و گفت: **الله اكبر كبيراً والحمد لله كثيراً وسبحان الله بكرة وأصيلاً الله اكبر ولا نعبد إلا الله مخلصين له الدين ولو كره الكافرون لا اله الا الله وحده صدق وعده ونصر عبده وهزم الأحزاب وحده لا اله الا الله والله اكبر** پس خوب است.

(الأم: ۱/ ۲۴۱).

ابواسحاق شيرازی در **المهذب** (۱/ ۱۲۱) می گوید:

زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - این را بر روی صفا گفتند.

و مساله در این مورد وسیع است و جا دارد، زیرا امر به تکبير به صورت مطلق وارد شده و پیامبر - صلی الله علیه وسلم - صیغه خاصی را مشخص نکرده. الله متعال می فرماید:

اسلام سوال و جواب

ناظر کل:
شیخ محمد صالح المنجد

وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ [بقره: ۱۸۵]

(و تا الله را برای آنکه هدایتان کرد تکبیر گوید).

صنعانی - رحمه الله - می‌گوید: «در شرح روش‌های گوناگون و ترجیحاتی از برخی ائمه وارد شده که دال بر وسیع بودن امر است و [همینطور] ورود مطلق آیه همین را می‌رساند».

(سبل السلام: ۷۲ / ۲).

ابن حبیب می‌گوید: دوست داشتنی‌ترین تکبیر نزد من: الله أكبر، الله أكبر، لا إله إلا الله والله أكبر، ولله الحمد علی ما هدانا، اللهم اجعلنا لك من الشاکرین. اصبح این را می‌افزود: الله أكبر کبیراً، والحمد لله کثیراً، وسبحان الله بكرة وأصیلاً، ولا حول ولا قوة إلا بالله است و هرچه بیفزایی یا کم کنی یا جز آن گویی اشکالی ندارد.

(عقد الجواهر الثمینه: ۲۴۲ / ۳)

سحنون می‌گوید: به ابن قاسم گفتم: آیا مالک به شما گفته که تکبیر چگونه است؟ گفت: خیر. سپس گفت: مالک در این موارد چیزی را تعیین نمی‌کرد».

(المدونة: ۲۴۵ / ۱).

امام احمد می‌گوید: این [مساله] فراخ است. و ابن العربی می‌گوید: علمای ما تکبیر مطلق (بدون تعیین صیغه) را برگزیده‌اند که این ظاهر قرآن است و به آن گرایش دارم.

(الجامع لأحكام القرآن: ۳۰۷ / ۲).

از جمله صیغه‌های تکبیر که از سلف به ثبوت رسیده:

- الله أكبر، الله أكبر، الله أكبر، ولله الحمد، الله أكبر وأجل، الله أكبر علی ما هدانا. به روایت بیهقی (۳ / ۳۱۵) از ابن عباس - رضی الله عنهما - و آلبانی در إرواء الغلیل (۳ / ۱۲۶) آن را صحیح دانسته است.

- ابن حجر می‌گوید: اما درباره صیغه تکبیر، صحیح‌ترین چیزی که وارد شده صیغه‌ای است که عبدالرزاق با سند صحیح از سلمان روایت کرده است که گفت: تکبیر الله گوید: الله أكبر، الله أكبر، الله أكبر کبیراً (فتح الباری: ۲ / ۴۶۲).

اسلام سوال و جواب

ناظر كل:
شيخ محمد صالح المنجد

پایبندی به آنچه از صحابه - رضی الله عنهم - وارد شده بهتر است.

والله اعلم

همچنین مراجعه نمایید به پاسخ شماره (36442).